

**Międzynarodowa konferencja naukowa pt. *Corps, religion et diversité*,
Strasbourg, 30 września – 1 października 2015 r.**

W dniach 30 września – 1 października 2015 r. w Strasbourgu odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa pt. *Corps, religion et diversité*. Konferencję otworzył prof. Michel Deneken (prorektor Uniwersytetu w Strasbourgu i dyrektor jednostki naukowej DRES /Droit, Religion, Entreprise et Société/). Podziękował za organizację konferencji, za dobór bardzo ciekawego tematu oraz życzył owocnych obrad.

Tematem sesji pierwszej zatytułowanej *Retours du corps en hypermodernité? / The body's return in hypermodern times?* były kolejno cztery referaty. Pierwszy wygłosił prof. David Le Breton (Uniwersytet w Strasbourgu / USIAS) na temat *La haine du corps: une quête contemporaine d'éternité*. Zwrócił uwagę na idee gnozy, na fakt, że ciało jest zamknięte w przestrzeni. Podkreślił, że obecnie coraz częściej ciało jest efektem technologii, co zaprzecza tezie o tym, że ciało jest królestwem Boga. Najciekawszy jednak okazał się wątek referatu skupiający się na trans humanizmie, który według prof. Bretona pełni obecnie rolę religii. Technika staje się bogiem. Dalej idącą konsekwencją jest pojmowanie ciała, które nie jest już śmiertelne. Maszyna jako wytwór techniki ma duszę, staje się wieczna co przeczy istocie człowieczeństwa. Według profesora następną era to era maszyn, które mają duszę, przez co stają się wieczne. Zwrócił w tym kontekście uwagę na film „Ex-Machina”, który pokazuje robota wyposażonego w sztuczną inteligencję, ale robot ten wykazuje jedną z najbardziej ludzkich cech – wolę życia – a to oznacza, że ma duszę, że jest ludzki. Profesor skrytykował to co obecnie dzieje się w sferze międzyludzkiej, mianowicie erę cyber-kontaktów. Podkreślił, że to co zawsze będzie odróżniać człowieka od robota to właśnie chęć kontaktów międzyludzkich, fantazjowanie, seksualność. Wyraził obawy, czy człowiek będzie na tyle inteligentny, aby sprzeciwić się erze robotów.

Następny referat pt. *Déconstruction du corps et convergence NBIC* wygłosił prof. Raphaël Liogier (IEP Aix-en-Provence). Profesor na wstępie odniósł się do dzieła Kartezjusza „O metodzie” i postulował, aby dokonać rekonstrukcji pojęć. Nauka według niego musi ponownie dokonać racjonalizacji pojęć. Na pierwszy plan wysuwa się według niego indywidualizacja pojęć. Zwraca uwagę na pojęcie „smart skin”, gdzie reprodukcja i przyjemność seksualna to jedno i to samo. Wiele pojęć używanych

obecnie wskazuje na subiektywizację, choć np. smart phone wskazuje, że jest to pojęcie obiektywne pomiędzy źródłem informacji, a samoświadomością maszyny. Jako zagrożenie wskazał na pojęcie wiecznej trwałości, co odnosi się do przedmiotów takich jak dysk twardy, dyskietka, USB, itp. W jego ocenie obecnie w nauce należy odejść od tradycyjnych pojęć i dokonać reinterpretacji metafizycznej w duchu transhumanizmu.

Następny referat wygłosił prof. Lionel Obadia pt. *Le corps comme site, instrument, et emblème de la diversité religieuse? Approches anthropologiques*. Zadał retoryczne pytanie „czy ciało jest instrumentem różnicy czy trwania?”. Badania naukowe wskazują, że ciało jest terminem religijnym. Profesor przedstawił różne modele zróżnicowania religijnego, wskazując przy tym, że ciało może być miejscem konfliktu pomiędzy normami prawnymi wyrażającymi świeckość a przynależnością religijną. W drugiej części referatu skupił się na wyjaśnieniu, że ciało może być emblematem religijnym. Wyróżnił przy tym obecnie model radykalnie religijny, który nakazuje swoim członkom noszenie ubioru religijnego: wahabizm, zielonoświątkowcy, wyznanie żydowskie ortodoksyjne. Ciało według profesora staje się w tym przypadku przedmiotem dla celów religijnych. Następnie profesor podkreślił, iż zróżnicowanie religijne wcale nie musi oznaczać, że ciało jest instrumentem.

Kolejny wykład wygłosił prof. Daniel Ornella (University of Hull) pt. *Suffering in, for, and with Christ: Faithful CrossFit Bodies*. Głównym motywem wykładu było przekazanie idei chrześcijaństwa i uprawiania sportu. Poprzez czynne uprawianie sportu ciało staje się narzędziem Boga, dzieje się tak, gdyż ból i cierpienie w trakcie ćwiczeń dają człowiekowi siłę wzrostu duchowego. Podał przykłady wielu słynnych sportowców amerykańskich, którzy promują crossfit (Scott Pancik, Mark Nesti). Profesor zwrócił uwagę, że w ślad za takim uznaniem ciała przemawia także obecność tatuaży o charakterze religijnym. Podał również przykłady licznych organizacji religijnych, które jednoczą się wokół idei uprawiania sportu na chwałę Boga.

Kolejny wykład wygłosiła prof. Kajsa Ahlstrand (Uniwersytet w Uppsala) na temat „...whatever goes into a man from outside cannot defile him, since it enters, not his heart but his stomach”: *Protestant Meanings of Food and Drink*. W swoim wystąpieniu przedstawiła skrupulatnie poglądy religijne różnych kościołów protestanckich na jedzenie i spożywanie alkoholu. Zaznaczyła, że w Europie i Ameryce Południowej wspólnoty protestanckie zakazują spożywania wielu potraw oraz alkoholu. Podkre-

śliła, że kościół anglikański, kościół reformowany i luterański na zachodzie Europy widocznie zwracają się ku bardziej duchowemu przeżywaniu, widoczny jest wzrost zainteresowania pielgrzymkami i ascetycznym trybem życia. Idealnym rozwiązaniem jest zdrowe, czyli wegetariańskie jedzenie. Obecnie wytworzyła się kultura jedzenia zachowująca standard wymogów religijnych. Idealnym rozwiązaniem jest właśnie stół szwedzki, który daje każdemu możliwość wyboru według własnego uznania także religijnego.

Kolejny odczyt poprowadziła prof. Anne Bamberg (Uniwersytet w Strasburgu). Swoje wystąpienie rozpoczęła od przytoczenia faktów odnośnie do liczby osób uczestniczących w praktykach religijnych. Następnie omówiła kanony 1249-1253 Kodeksu Prawa Kanonicznego, które dotyczą zasad ubioru wiernych. Profesor omówiła stanowisko episkopatu niemieckiego, który zaleca aby każdy piątek był ściśle przestrzegany jako dzień postu. Włoski episkopat również zalecił, aby zarówno w każdy piątek jak i w środę popielcową zachowywać post ścisły. Podobnie zresztą episkopat amerykański, który nakazuje aby duchowni stymulowali tego typu zachowania wśród swoich wiernych.

Kolejny wykład wygłosił prof. Martin Steffens (Uniwersytet w Metz) na temat *Le corps: poids physique, levier spirituel*. Ciało w ujęciu profesora najczęściej pojmowane jest jako wizja czysto religijna, a więc coś w czym jest dusza. Ciało w swym wymiarze realnym jest czymś istniejącym, czymś co przypomina nam o walce z przemijaniem. Najczęściej ciało rozumiane jest jako miejsce duszy i służy człowiekowi do wyczerpanej pracy dla Boga.

Następny referat przedstawił prof. Alphonse Ky-Zerbo (Uniwersytet w Strasburgu) na temat *Le corps et le vêtement spécifique dans l'Église catholique*. Ubiór wyznaniowy, religijny wiąże się ściśle z ubiorem liturgicznym, jest to czytelny znak przynależności i czci dla wiary, a także wyraz rozpoznawalności duchownych. Prelegent podkreślił, że stosownie do kanonów Kodeksu Prawa Kanonicznego wszyscy duchowni muszą nosić strój duchowny. Zaznaczył jednak, że z przestrzeganiem tego obowiązku bywa zupełnie różnie w zależności od regionu kraju i panujących tam zwyczajów.

Po przerwie nastąpiła ostatnia część konferencji zatytułowana *Corps hybrides, corps à l'épreuve/ Hybrid bodies, experiencing bodies*. Jako pierwsza głos zabrała Severine Mathieu (Université de Lille 1) na temat *Les élus de l'AMP? Catholiques pratiquants recourant à l'Assistance*

médicale à la procréation. W swoim wystąpieniu podkreśliła, że kwestie tak ważne jak: status prawny embrionu, koniec życia, są podejmowane w debacie publicznej przez prawników i to w kontekście nienaruszalności ciała człowieka. Swoją referat poświęciła stanowisku zajmowanemu przez praktykujących katolików francuskich wobec procedury *in vitro*. Następnie odczytany został wykład Phanelie Penelle (LARHA, Université de Lyon 2) *Du jouet à l'acteur: réflexions autour des corps en catholicisme à l'île de La Réunion*. Referat został poświęcony ukazaniu sytuacji na wyspie Reunion, gdzie pomimo dużej konkurencji religijnej, katolicyzm pozostaje do dziś najbardziej rozpowszechnioną religią. Autorka referatu zwróciła uwagę, że katolicyzm przeszedł transformację, co w dużej mierze jest spowodowane sposobem wykonywania religijnych rytuałów.

Konferencję zakończyło obszernie podsumowanie, którego dokonała pani profesor Vincente Fortier (dyrektor pomocniczy jednostki badawczej DRES, Uniwersytet w Strasburgu).

Dr Michał Zawiślak

*Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji
Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II*

XI Opolskie Colloquium Prawno – Historyczne, Brzeg, 6-7 października 2015 r.

W dniach 6 i 7 października 2015 r. w Muzeum Piastów Śląskich w Brzegu odbyło się XI Opolskie Colloquium Prawno – Historyczne pod hasłem *Od zgromadzeń ludowych do parlamentów. Konferencja z okazji jubileuszu Profesora Włodzimierza Kaczorowskiego*, połączone z wręczeniem książki pamiątkowej z okazji siedemdziesiątych urodzin tego wybitnego historyka praw. Organizatorami spotkania historyków prawa i doktryn politycznych, romanistów oraz filozofów prawa były: Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Opolskiego, Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego, Centrum Dokumentacji Europejskiej w Opolu, Okręgowa Izba Radców Prawnych we Wrocławiu, Wojewódzki Oddział Katolickiego Stowarzyszenia „Civitas Christiana” w Opolu, Muzeum Piastów Śląskich w Brzegu i Fundacja dla Wydziału